

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-227-2-77>

**FEATURES OF FIGURATIVE PARADIGMS
IN ARTISTIC TEXT (ON THE MATERIAL OF THE NOVEL
“FOR WHOM THE BELL TOLLS” BY E. HEMINGWAY)**

**СПЕЦИФІКА ОБРАЗНИХ ПАРАДИГМ
У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ
Е. ХЕМІНГВЕЯ “FOR WHOM THE BELL TOLLS”)**

Turchaninova N. Iu.

*Postgraduate Student at the Slavic
Languages Department
National Pedagogical Dragomanov
University
Kyiv, Ukraine*

Турчанинова Н. Ю.

*аспірант кафедри слов'янських мов
Національний педагогічний
університет
імені М. П. Драгоманова
м. Київ, Україна*

Ю. М. Караулов зазначав, що «одним із завдань когнітивної лінгвістики є встановлення елементарних одиниць мовної свідомості. Ці одиниці мають різні форми втілення в мові залежно від режиму роботи свідомості» [1, с. 13]. Образи виступають елементами імплементації даних одиниць у художніх творах.

Образ – «встановлення в художньому тексті непрямого, асоціативного зв'язку між нетотожними предметами, явищами чи ситуаціями з метою забезпечення естетичного ефекту, необхідного для вираження певного художнього змісту» [3, с. 9]. У формуванні національних образів велику роль відіграє особистість. Дослідження проблеми образу базуються на текстах талановитих людей, носіїв елітарної культури, які «вбирають поза індивідуальні елементи, знання й пересуди, правду і міфи про інші народи, і співвідношення цих елементів в образах може бути дуже різним» [3, с. 6].

За Н. В. Павлович, «кожен образ існує не сам по собі, а в ряді інших – ззовні, можливо, відмінних, але в глибинному сенсі тотожних образів – і разом з ним реалізує певний закон, модель, правило або ... парадигму» [2, с. 7]. Парадигма образу визначається як «інваріант ряду подібних йому образів, який складається з двох стійких смислів, пов'язаних відношенням ототожнення. Ці смисли: те, що ототожнюється, чи порівнюється – лівий член парадигми і те, з чим відбувається порівняння – правий член парадигми» [2, с. 7].

У даному дослідженні ми вивчаємо метафоричні прояви сприйняття та осмислення іспанської дійсності у романі відомого американського письменника Ернеста Міллера Хемінгуея “For whom the bell tolls”, проаналізувавши приклади вживання метафори, метонімії, порівняння, персоніфікації, гіперболи, антитези. Застосувавши кількісний метод підрахунку прикладів вживання метафоричних образів у досліджуваному творі, були сформовані домінантні парадигми, які залучаються задля сприйняття та відображення іспанських реалій у художній картині світу Ернеста Хемінгуея. Ми розглядаємо ознаки на яких ґрунтуються аналогії між правими та лівими членами парадигм Людина – Природа, Людина – Людина, Природа – Людина, Природа – Нежива природа, Місто – Людина.

Аналіз парадигмально-образних структур дозволив виявити те, що у парадигмі Людина – Природа у якості концептуальної асоціації виступає Тварина: *And then bellowed* [4, с. 36], *Troops come to hunt us out* [4, с. 54], *They are shaped like sharks* [4, с. 55], *Red swines* [4, с. 56].

Е. Хемінгуей проводить ототожнення іспанців не лише із Природою, але і з Людиною. Відтак, у системі цінностей американського автора лежить ще й парадигма Людина – Людина, у якій автор асоціює іспанців з поняттями із концептуальних областей Хвороби – *All through this war we have suffered from a lack of discipline and from the disobeying of orders* [4, с. 33], *Why wouldn't he be tubercular?* [4, с. 41], *I felt an actual sickness in all of me ... and a sweating and a nausea as though I had swallowed a bad sea food* [4, с. 27], Людина фізична – *He felt like a foreigner in Spanish* [4, с. 57], *And it was as though one were in the dentist's chair* [4, с. 57], *Guard the line of my figure as though I were a bullfighter* [4, с. 50] та Людина духовна – *The people of this town are as kind as they can be cruel* [4, с. 31], *We (Spanish) have been impeded by the ignorance of the anarchists. Then by the sloth of a bureaucracy of the fascists. Now by the oversuspicion of a Communist* [4, с. 36], *They move like mechanized doom* [4, с. 56], *They (the cowards) have settled happily into the sloth and bureaucracy of governing* [4, с. 14].

У романі “For whom the bell tolls” іспанська природа відіграє одну із найголовніших ролей у зображенні цілісного образу Іспанії, тому, згідно з об'ємом представлених прикладів застосування ототожнень із іспанською природою, було виділено дві парадигми: Природа – Людина із корелятами Обличчя та частини тіла (*The face of the mountain* [4, с. 45], *At the foot of the ledge* [4, с. 45], *Brown shoulder of the mountain* [4, с. 45], *The sharper odor of the resinous sap from the cut limbs* [4, с. 45], *It (slope) is like the breast of a young girl with no nipple* [4, с. 46]), Одяг (*The sky was now heavy and gray ... the gray becoming*

uniform [4, с. 45], *The long patches of pine trees stretched up the highest slope* [4, с. 46]), *Хвороба* (*It (slope) is shaped like a chancre* [4, с. 46]), *Людина фізична* (*The warmth of the earth breathed warmly* [4, с. 46], *The mountains that smelled of the pines* [4, с. 46], *The trout brook running through it* [4, с. 47]), *Людські почуття* (*But the pine tree makes the forest of boredom* [4, с. 47], *A forest of pine trees is boredom* [4, с. 47]) та *Природа – Нежива природа із корелятом Будинок* (*Brown, pine-needled floor of the forest* [4, с. 47], *Lying back on the floor of the forest* [4, с. 47], *A rounded gulch-head shaped like an upturned basin* [4, с. 47], *The light coming through the columns of a cathedral* [4, с. 47]).

Індивідуальному світогляду Е. Хемінгуея, на підставі проведеного аналізу парадигмальних структур у свідомості автора, притаманний антропоморфізм, адже іспанська природа у переважній кількості випадків ототожнюється із людиною, набуваючи у романі характеристик та рис, що традиційно належать людям. Також приписування природі Іспанії людських фізичних та, особливо, духовних якостей свідчить про надзвичайно сентиментальне ставлення Е. Хемінгуея до природи, високу позитивну оцінку та характеризує самого письменника як ліричну особистість. Аналіз показав, що автор проводив асоціації природи із поняттями із концептуальної сфери Будинок, що доповнює образ іспанської природи та робить його багатограним.

Метафоризація іспанських міст у романі “For whom the bell tolls” зумовила появу парадигми Міста – Людина, де прослідковуються ототожнення міст в Іспанії із людиною: *Traca that ran through the streets* [4, с. 13], *A line of fireworks ran through all the city* [4, с. 13], *The firecrackers linked together* [4, с. 13], *Streets enter, an arcade goes around the plaza* [4, с. 16], *The road dipped into the fog* [4, с. 17].

Отже, система цінностей Ернеста Хемінгуея обертається навколо центрального поняття людина із яскравими ознаками антропоморфізму. Поряд із людиною стоять природа та міста. Е. Хемінгуей вбачає у образі іспанської природи живу істоту із людськими рисами, характеристиками та емоціями, що слугують засобом вираження позитивної оцінки. Залучення особливостей, які притаманні лише людям, особливо об’єднання діаметрально протилежних векторів (Людина фізична та Людина духовна) сприяють створенню додаткових та унікальних образів.

Література:

1. Караулов Ю. Н. Об эквивалентности когнитивных единиц в двух режимах работы языкового сознания. Стилистика и теория языковой коммуникации. Москва, 2005. С. 13–16.

2. Павлович Н. В. Язык образов. Парадигмы образов в русском поэтическом языке. Москва, 1995. 491 с.

3. Шахбаз С. А. Образ и его языковое воплощение (на материале английской и американской поэзии) : автореф. дис. ... канд. филол. наук. М. : МГУ, 2010.

4. Hemingway E. For whom the bell tolls. London : Vintage Classics, 2005. 490 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-227-2-78>

**NUMBER CATEGORY DIFFERENCE
AS PART OF WORLD REFLECTION**

**РІЗНІСТЬ КАТЕГОРІЇ ЧИСЛА
ЯК ЧАСТИНА ВІДОБРАЖЕННЯ СВІТУ**

Tsymbalov V. S.

*Teacher at the Language Training
Department
Dnipro State Medical University
Dnipro, Ukraine*

Цимбалов В. С.

*викладач кафедри мовної підготовки
Дніпровський державний медичний
університет
м. Дніпро, Україна*

Unusualness, or rather a different way of thinking, gives amazing, unique results.

In this context, we would like to note the role of grammatical categories. Let's take a look at the category of number. Many things can be expressed with numbers. It is obvious that in different languages the category of number can display a different idea of an object.

In languages of the same family, some concepts may coincide in number, because a similar general logic can be traced. For example, the word milk (English milk; French lait) is traditionally used in the singular.

Depending on the concept, the category of number may also coincide in languages of different families. For example, the word bread (English bread; French pain), as well as in the language of the non-Indo-European family, Hebrew, is also in the singular: חֶלֶב [1].

It is curious that in Hebrew some fundamental concepts are pluralized. An example is English water, sky, similar to them Ukrainian, Russian вода, небо. In Hebrew, these concepts are used only in plural: מַיִם water, שָׁמַיִם